

MÖLNDALS
STAD

**Sveriges
Kommuner
och Landsting**

Till
Regeringen

2007-02-20

Begäran om ändring i Lagen om mottagande av asylsökande m.fl (1994:137) och om att överföra ankomstansvaret av de ensamkommande barnen till Migrationsverket.

Bakgrund

Den 1 juli 2006 infördes särskilda bestämmelser om mottagande av ensamkommande barn i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA). Ansvar för mottagandet av dessa ensamkommande barn överfördes därmed från Migrationsverket till kommunerna. Migrationsverket har dock kvar det övergripande ansvaret och mottagandet av dessa barn skall handhas av kommuner som träffat överenskommelse om detta med verket.

Till följd av den förändrade lagstiftningen fick fyra kommuner; Solna, Sigtuna, Malmö och Mölnadal (som ankomstkommuner) ansvar för det tillfälliga mottagandet av ensamkommande flyktingbarn i avvaktan på att dessa kan placeras i s.k. anvisningskommuner för mer permanent boende. Det tillfälliga mottagandet nämns inte närmare i vare sig den förändrade lagstiftningen eller i regeringens proposition 2005/06:46. I enlighet med de nya bestämmelserna om mottagande blir barnets vistelseort den kommun i vilken det framställer sin ansökan om asyl, dvs. ankomstkommunen. Enda skäl till att dessa fyra kommuner gavs ovan nämnda ansvar var Migrationsverkets mottagningskontor belägenhet i just dessa kommuner. I den utredning som låg som underlag till lagstiftningen pekade ett flertal remissinstanser på att Migrationsverket borde vara ansvarig myndighet för barnen, ända fram till att barnen kommunanvisats (placerats) av Migrationsverket.

Nuläge

Efter det att lagstiftningen trätt ikraft har en rad centrala förutsättningar förändrats som tillsammans skapat en ohållbar situation där fyra kommuner idag ansvarar för Sveriges totala flyktingmottagandet av alla ensamkommande flyktingbarn. Barnen blir i stor utsträckning kvar alltför länge i de tillfälliga boenden som ankomstkommunerna ordnat då Migrationsverket i enlighet med den förändrade lagstiftningen inte lyckats sluta avtal med tillräckligt antal kommuner för mer permanent boende. På grund av att ensamkommande barn inte anvisas en kommun för permanent boende av Migrationsverket har fyra kommuner den 30 januari 2007 totalt 270 ensamkommande barn placerade i tillfälligt boende.

Bara under december månad 2006 kom det 141 barn och det finns för tillfället inga tillgängliga platser i anvisningskommuner. Av dessa barn har flertalet varit placerade i detta tillfälliga boende cirka tre månader eller mer. Detta är en situation som strider helt mot vad som skulle uppnås med den förändrade lagstiftningen. De ensamkommande barnen är bland de mest utsatta i vårt samhälle och dessa barn befinner sig ofta långt hemifrån och utan kontakt med anhöriga. I många fall kan vi utgå från att barnen bär på svåra upplevelser och att de behöver stöd för att bearbeta dessa. En förlängd vistelse i ett tillfälligt boende medför därför en risk att dessa redan svårt utsatta barn skadas ytterligare. Lagstiftaren har i förarbetet till gällande lagstiftningen ansett att detta ansvar bör spridas ut på en mängd olika anvisningskommuner för att optimera barnens förhållanden.

Den nu gällande situationen är något som aldrig beaktades av lagstiftaren.

Bristande förutsättningar

Nu gällande lagstiftning har totalt havererat. Det finns en rad bärande, centrala omständigheter som pekar på detta:

– Bestämmelserna om mottagandet av de ensamkommande barnen bygger på frivillighet. Sveriges 290 kommuner skall genom avtal med Migrationsverket ges möjlighet att bygga upp mottagande för de anvisade barnen. Fyra kommuner ges med nuvarande system inte motsvarande frivillighet utan tvingas ta emot barnen. Enligt ursprungliga intentioner skulle det röra sig om ett mycket begränsat antal barn (cirka 5-15) i cirka 1-4 dygn. Idag har enstaka kommuner ansvaret för över hundra barn över en tidsperiod om som längst fem månader. Det är en intervenering i det kommunala självbestämmandet och som definitivt inte gagnar barnen.

– Idag tvingas dessa fyra kommuner bygga upp en rad olika boenden där ansvaret är delat. Migrationsverket har det övergripande ansvaret och de fyra kommunerna ett begränsat ansvar avseende det tillfälliga boendet. Det saknas ett tydligt ansvar för de ekonomiska aspekterna och uppbyggnad respektive upphandling av de tillfälliga boendena tenderar därför att bli oerhört kostsamt för stadskassan. Det saknas således incitament för att processen skall bli samhällsekonomiskt sund.

– I de fall dessa barn beviljas permanent uppehållstillstånd blir ansvaret permanent för de kommuner där barnen vistas. I dagsläget skulle enstaka av de fyra kommunerna snabbt få ett permanent ansvar för drygt 100 barn. Beslut om permanent uppehållstillstånd har redan börjat ges. Detta innebär att barnen inte får den introduktion som var tänkt och att berörda kommuner ställs inför ytterligare oförutsedda uppgifter som heller inte förutsetts.

– Migrationsverkets organisationsval blir i det nuvarande systemet avgörande för vilka kommuner som ges det ansvar som idag innehas av de fyra nämnda kommunerna. Denna modell får inte vara avgörande för vem som görs ansvarig.

I övrigt

Befintligt regelverk bygger därutöver på att en rad processer ska fungera vid implementeringen av reformen. I följande processer finns tydliga brister, vilket kraftigt försvårat lagstiftarens intentioner;

– Trots att det nu gått sju månader sedan lagen förändrades finns ännu inte klara riktlinjer för hur åldersutredningar för de asylsökande barnen ska genomföras. Vi ifrågasätter om hanterandet av åldersutredningar för dessa barn står i överensstämmelse med intentionerna i den förändrade lagstiftningen, om att de ensamkommande barnen snabbast möjligt ska kunna erbjudas ett mer permanent och tryggt boende. Genom att åldersutredningarna inte genomförs förhindras barnen att komma ut till anvisningskommunerna och sitter istället kvar i det tillfälliga mottagandet som är avsett för cirka 1-4 dygns tillfällig placering i avvaktan på transport till anvisningskommun.

– Nuvarande ersättningssystem måste ses över. Den ersättning som författningen erbjuder anvisningskommunerna har uppenbarligen en rad brister. Systemet ger en så dålig ersättningsnivå att endast 1/10 av rikets kommuner än så länge överhuvudtaget reflekterat över att bli anvisningskommun. Därutöver finns punkter där mottagningskommuner inte ges erforderlig ersättning för en rad insatser bl.a. kring godmanskap, utredningskostnader etc.

Synpunkter – och begäran

Intentionerna bakom den förändrade lagstiftningen är klara. Effektiviteten och kvaliteten i mottagande av dessa barn måste förbättras genom att de så snabbt som möjligt ska få ett mer permanent boende i en s.k. anvisningskommun. Det är vår klara uppfattning att gällande lagstiftning inte fungerar och att situationen tenderar att bli mer katastrofal där de ensamkommande barnen riskerar bli de som förlorar.

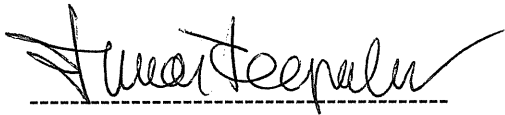
I detta läge, när flyktinginströmningen mer än fyrdubblats och antalet ensamkommande barn ständigt stiger, behövs en nationell insyn och nationella aspekter på situationen. Det finns inga tydliga tecken på att fler kommuner frivilligt kommer att teckna avtal om att ta emot ensamkommande flyktingbarn och antalet asylsökande ensamkommande barn kommer troligtvis att öka.

Konsekvensen är att fyra kommuner måste stå för introduktionen och etableringen i det svenska samhället. Det är inte rimligt att fyra kommuner ska ta hela ansvaret för hundratal ensamkommande barn. Det kan inte ha varit lagstiftarens mening att staten skulle frånsäga sig ansvaret för dessa barn och därmed lägga ansvaret på fyra kommuner.

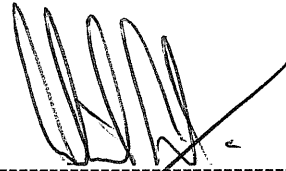
Det är mot denna bakgrund som vi tillsammans, de ansvariga kommunerna och Sveriges Kommuner och Landsting, nu hemställer att Regeringen snarast ändrar gällande bestämmelser om mottagandet av de ensamkommande flyktingbarnen. Vi föreslår därför att Migrationsverket omedelbart ges ansvaret för det tillfälliga mottagandet av ensamkommande flyktingbarn, fullt i enlighet med underliggande promemoria till gällande lagstiftning.

Det borde vara möjligt för riksdagen att fatta ett sådant beslut inom någon månad då frågan redan har utretts och beretts i befintligt underlag till gällande lagstiftning.

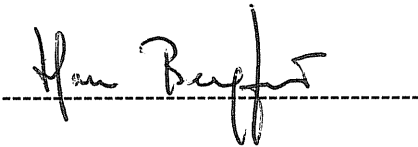
Vi, de fyra ankomstkommunerna, ställer oss avslutningsvis positiva till att samverka kring de frågor som är förknippade med driften av redan uppbyggd verksamhet.

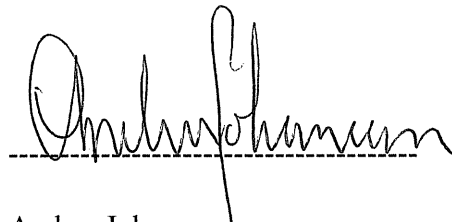
Ilmar Reepalu
För Sveriges Kommuner och Landsting
Ordförande i Svenska Kommunförbundet

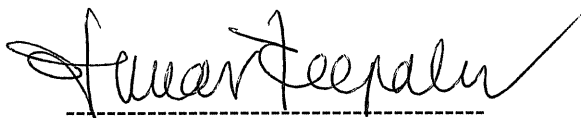
Lars-Erik Salminen
För Solna stad
Kommunstyrelsens ordförande

Hans Bergfelt
För Mölndals stad
Kommunstyrelsens ordförande

Anders Johansson
För Sigtuna kommun
Kommunstyrelsens ordförande

Ilmar Reepalu
För Malmö stad
Kommunstyrelsens ordförande